Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Ots Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 241. Braşovŭ, Mercurĭ 2 (14) Noemvrie 1888.

Braşovŭ, 1 Noemvrie v.

Le este cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri cuprinsulŭ nouei legĭ militare, precum şi înăspririle ce le conţine ea în specialŭ cu privire la serviciulŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ.

Aceste înăsprirĭ suntŭ mai cu sémă, carĭ au produsŭ mare nemulţămire între Ungurĭ. Foile unguresci s'au pronunţatŭ în unanimitate contra lorŭ.

Noua lege militară opresce mai întâiu pe voluntarĭ de a-şĭ continua studiele academice în timpulŭ serviciului lorŭ activŭ; apoi dispune ca acei voluntarĭ pe unŭ anŭ, carĭ nu vorŭ depune cu succesŭ esamenulŭ de ofiţerŭ în reservă, carĭ cu alte cuvinte nu vorŭ deveni ofiţerĭ, sĕ fiă datorĭ a mai servì încă unŭ anŭ activŭ.

In aceea ce privesce esamenele de oficerŭ este cunoscutŭ, că mai alesŭ tinerii ungurĭ întîmpină marĭ greutăţĭ, din causă că cei mai mulţĭ dintre ei nu cunosc séu cunoscŭ fórte slabŭ limba germană — şi esamenulŭ de oficerŭ în reservă trebue sĕ se depună în acéstă limbă — şi tocmai pentru acésta, credemŭ, li-se pare şi mai apăsătóre disposiţiunile nouei legĭ, ce a fostŭ presentată corpurilorŭ legiuitóre. Póte totŭ din acéstă causă o fóiă oposiţională maghiară merge chiar până a susţiné, că dispositiunile din vorbă au aparinţa unorŭ „vexaţiunĭ“.

Pasulŭ celŭ dintêiu în contra înăspririlorŭ serviciului voluntarilorŭ pe unŭ anŭ l'a făcutŭ tinerimea maghiară însăşĭ.

Duminecă s'a presentatŭ o deputaţiune de studenţĭ la ministrulŭ-preşedinte Tisza, care în numele studenţilorŭ dela universitatea din Peşta i-a predatŭ o petiţiă a junimei academice. Vorbitorulŭ deputaţiunei a accentuatŭ, că cuprinsulŭ nouei legĭ militare este păgubitorŭ din punctŭ de vedere economicŭ şi socialŭ, şi mai alesŭ nu consună cu interesele junimei şi în urma acésta nicĭ cu interesele cetăţenilorŭ. Junimea academică se rógă decĭ a se susţiné starea lucrurilorŭ de până acuma. Sĕ fiă adecă permisŭ şi în viitorŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ de a-şĭ face deodată cu studiile universitare şi serviciulŭ militarŭ, şi celŭ ce nu va puté depune esamenulŭ de oficerŭ, sĕ nu fiă constrînsŭ a mai servì încă unŭ anŭ.

Ministrulŭ-preşedinte Tisza a primitŭ pe studenţĭ amicabilŭ, dér le-a declaratŭ, că nu le póte face nicĭ o promisiune directă. Junimea universitară, ḑise elŭ, ca junime cultă a naţiunei, trebue în timpurĭ ca cele de faţă sĕ fiă gata la jertfe mai marĭ şi sĕ premérgă cu esemplu bunŭ. Caracteristicŭ este, că d-lŭ Tisza a găsitŭ de cuviinţă a se provoca la fii sĕi carĭ, ḑise elŭ, au depusŭ uşorŭ esamenulŭ de oficerŭ, de unde urméză că acesta nu este aşa de strictŭ ca sĕ nu-i pótă corĕspunde tinerii academicĭ.

Impregiurarea că d-lŭ Tisza s'a feritŭ de orĭ şi ce cuvêntŭ, din care s'ar fi pututŭ deduce, că desapróbă înăsprirea serviciului voluntarilorŭ pe unŭ anŭ, dă prilejŭ foilorŭ oposiţionale de a-lŭ ataca în feliulu lorŭ şi de a-i imputa că nu ţine contŭ de opiniunea publică a „naţiunei“, care a speratŭ, că în lupta ei contra pagubei culturale, sociale şi economice ce-o ameninţă, guvernulŭ va fi pe a ei parte.

D-lŭ Tisza, — ḑice organulŭ lui Apponyi — scie fórte bine, că îndĕrĕtulŭ tinerilorŭ academicĭ stă adĭ tótă ţéra. Şi décă cu tóte acestea nu s'a putută decide a da unŭ altŭ rĕspunsŭ deputaţiunei studênţilorŭ, causa nu póte fi alta decâtŭ, că dênsulŭ nu se crede destulŭ de tare spre a dobêndi dela locurile competente retragerea mĕsurilorŭ de înăsprire a legei militare.

„Lupta i-se pare desperată ministrului-preşedinte — continuă memoratulŭ organŭ — dér acésta e tréba lui. Opiniunea publică nu va lăsa însĕ sĕ fiă împedecată prin acéstă micinimiă în resistenţa ei contra unei reforme, care ar provoca fără de nicĭ unŭ folosŭ marĭ pericule pentru Ungaria; căcĭ Ungaria nu este nicĭ în privinţa spirituală atâtŭ de înaintată, nicĭ în privinţa socială şi economică atâtŭ de desvoltată, ca sĕ-i fiă iertatŭ a-şĭ jertfi tinerimea inteligentă în astfelŭ de mĕsură interĕsului militarŭ.“

Curentulŭ, ce s'a produsŭ între Ungurĭ în contra nouei legĭ militare, va da nascere încă unor înfocate discusiunĭ în dietă cu ocasiunea desbaterei proiectului acestei legĭ şi oposiţiunea maghiară se pregătesce de pe acuma, ca sub scutulŭ „opiniunei publice a naţiunei“ sĕ aplice cabinetului Tisza grave loviturĭ, pentru că se simte prea slabŭ de a o ferì de „urmările rele“ ale reformelorŭ militare intenţionate.

Una o putemŭ preḑice de pe acuma. Cabinetulŭ Tisza, orĭ-cum s'ar termina desbaterea asupra nouei legĭ militare, va întêmpina mai multŭ ca orĭ-şi-când acusarea obicĭnuită, că „a vêndutŭ interesele ţĕrii Neamţului.“

DIN AFARA.

„Correspondance de l'Est“ e informată din Bruxela, că *întâlnirea între împĕratulŭ germanŭ Wilhelm şi între Regele Belgiei Leopold* are sĕ fiă în curênd. Despre loculŭ întâlnirei nu se scie nimicŭ până acum.

*

Intr'unŭ rescriptŭ împĕrătescŭ către Marele principe Alexie, Ţarulŭ îşĭ esprimă satisfacţiunea, că voinţa sa, *de a avé o flotă în Marea Négră*, destoinică sĕ protégă proprietatea locuitorilorŭ litoralĭ şi sĕ asigure desvoltarea neîmpedecată a tuturorŭ întreprinderilorŭ industriale şi comerciale, se împlinesce cu succesŭ sub conducerea Marelui principe. Ţarulŭ, cu ocasiunea călĕtoriei sale în Rusia sudică, s'a convinsŭ despre acésta şi cu adevĕrată bucuriă a privitŭ întrega escadră de rĕsboiu, care e gata sĕ intervină pentru drepturile Rusiei în Marea Négră.

*

In fóia liberală din Belgradŭ, „Srpska Nezavisnost“, profesorulŭ universitarŭ Sreckovic pledéză pentru *sistemulŭ de douĕ camere*, care ar fi sĕ se întroducă astfelŭ, ca a doua cameră sĕ servéscă numai ca controlŭ pentru esecutarea legilorŭ de către organele autorităţilorŭ şi pentru a sprijini activitatea legislatóre a Skupcinei de până acum, care e prima cameră.

*

„Reuter Office“ anunţă din Wadai, că spre ostŭ de Darfur a fostŭ o *încăerare între trupele Mahdiului şi între poporaţiune*. Cele dintêiu, în numĕrŭ de 70,000, atăcară sub conducerea lui Dianuh oraşulŭ Wadai, dér au fostŭ respinşĭ avêndŭ o perdere de 3000 de ómenĭ. Reînoindŭ trupele mahdiste ataculŭ, ocupară oraşulŭ. Sultanulŭ din Wadai a fugitŭ în munţii Ghiri.

Agitaţiunĭ unguresci.

„Ellenzék“ dela 9 Noemvre scrie următorulŭ articulŭ de fond, în scopŭ de a agita contra naţionalităţilorŭ nemaghiare:

In comitatulŭ Szerem, ce cade sub

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(4)

Unŭ mortŭ între vii.

(Novelă englesescă.)

III.

Numai câteva dealurĭ şi câmpii îi despărţiau, şi cu tóte acestea, vai, departe erau unulŭ de altulŭ!

Alice, tristă şi melancolică, sta în grădinuţa ei, gândindu-se la tênĕrulŭ, ale cărui sentimente adevĕrate şi poetice se reoglindau aşa de fidelŭ în faţa lui, în vocea lui. Şi totuşĭ ea nu putea sĕ resplătéscă iubirea cu iubire, nu puté simţi ca elŭ, fiindŭ că inima ei bătea pentru memoria altuia — care murise.

Tinĕrulŭ lordŭ, departe de ea, traesce închisŭ în odaia sa. Parculŭ, tablourile, roibii, afară de piano, nu-i mai facŭ nicĭ o distracţiă. Numaĭ în cântece îşĭ mai află mângâere.

In curêndŭ va face o călĕtoriă în streinătate — aşa gândia elŭ — ale cărei scene de viéţă îlŭ vorŭ face sĕ-şĭ mai uite de ea, sĕ-şĭ alunge din inimă amorulŭ pentru nerecunoscĕtórea copilă.

Ca de obiceiu, într'o ḑi, se simţi cu totulŭ altcum.

Camerierulŭ sĕu îi anunţă numele unei persóne streine: Mr. Viliam Dumfort.

Tinĕrulŭ lordŭ rĕmase uimitŭ, când în odaia lui păşi unŭ omŭ bĕtrânŭ, micŭ, cu ochii surii, cu pĕrulŭ căruntŭ şi îmbrăcatŭ în vestminte negre.

Bĕtrânulŭ şopti câtŭ abia s'auḑia: „acesta e!“

Cu atenţiune încordată tinĕrulŭ lordŭ aştepta cele ce avéu sĕ urmeze.

„Mylord, eu sunt Viliam Dumfort!“

„Sir, numele acesta mĭ-e necunoscutŭ.“

„Iértă-mĕ, Mylord, décă mĕ îndoescŭ despre asta.“

„Cum?“

„Inainte de asta cu două sĕptĕmânĭ, d-ta mĭ-ai trimisŭ o cutiă.“

„D-ta de sigurŭ eşti în erore.“

„Nu, Mylord, fata mea Alice v'a descrisŭ aşa de fidelŭ, încâtŭ v'am cunoscutŭ îndată.“

Faţa palidă a lordului, când auḑi numele Alicei, se făcŭ roşiă ca foculŭ.

„Şi ce vréi d-ta?“

„Sĕ-ţĭ mulţămescŭ pentru binefacere şi sĕ-ţĭ înapoiezŭ darulŭ.“

„Cum?“

„Mylord, niciodată nu m'am obicĭnuitŭ a primi darurĭ de care nu sunt vrednicŭ. Am destulă putere ca sĕ mĕ scuturŭ de datoriă, sĕ potŭ trăi cinstitŭ şi sĕ-mĭ păzescŭ fata de înşelătorĭi.“

Lordulŭ îngălbini.

„Sir, d-ta m'ai vĕtĕmatŭ.“

„Ferescă Dumneḑeu, Mylord! Eu nu te condamnŭ.... D-ta eştĭ încă tinĕrŭ şi fata mea e frumósă... dér gândesce, Mylord, ea este singura mea mângâere şi fericire.“

„D-ta te îndoescĭ în caracterulŭ meu, şi ai dreptulŭ s'o facĭ, ca tată; dér pe Dumneḑeulŭ meu, Sir, d-ta te înşelĭ cu privire la mine.“

„Aşadéră Mylord, iértă-mĕ, décă în curiositatea mea te întrebŭ: din ce causă m'ai onoratŭ d-ta pe mine — pe unŭ streinŭ — cu darulŭ acesta considerabilŭ?“

D-ta mĕ facĭ sĕ fiu indiscretŭ. Bine, Sir, eu îţĭ voiu mărturisi taina mea tocmai cu atâta sinceritate, ca şi când ai fi părintele meu. Iubescŭ pe Alice a d-tale, şi nu-mĭ potŭ închipui o fericire mai mare ca aceea, décă mĭ-ar puté fi soţia mea. Şi acum judecă, Sir!

In viéţa lui până acuma multe bune şi rele l'au ajunsŭ pe Dumfort, nimicŭ însĕ nu l'a mişcatŭ aşa de tare ca acéstă mărturisire categorică.

„Mylord, pentru Dumneḑeu, gângăni bĕtrânulŭ, d-ta nicĭ nu gândescĭ ce fată săracă iubescĭ?“

„Sir, acésta nu mĕ neliniştesce.“

„Dér ce?“

„Alice m'a refusatŭ!“

„Fiindŭ că nu te cunoscea, Sir.“

„Séu pentru că iubesce pe altulŭ.“

Dumfort se cufundă în gândurĭ şi numai după câteva secunde rĕspunse:

„Tóte acelea erau fantasii copilăresci, şi nu amorŭ. Iţĭ potŭ spune chiar şi istoria lorŭ. Alice crescŭ împreună c'unŭ tinĕrŭ cavalerŭ, anume O'Keary Reginald. Se jucau laolaltă în anii copilăriei şi împreună se mirau de stelele cerului. Din petrecerea acésta nascură între ei órecarĭ legăturĭ frăţescĭ. Nu de mult însĕ, când Eduard, celŭ din urmă Stuart, păşi pe ţĕrmurii Scoţiei ca pretendentŭ la tronŭ, tinĕrulŭ esquir ardêndŭ de dorulŭ bătăliei, intră în ceata voluntarilorŭ, carĭ se îndreptau în potriva lui Eduard Stuart. Şi închipuesce-ţĭ, Mylord, Alice cu câteva lunĭ înainte de asta primi dela elŭ câteva rêndurĭ scrise în clipele agoniei morţii. Tinĕrulŭ esquir căpĕtase o rană fórte grea în lupta dela Edinburg, şi în curêndŭ Alice îşĭ perdù fratele.

Tinĕrulŭ lord făcŭ din capŭ şi replică:

jurisdicţiunea Banului croatŭ şi este hotărîşŭ cu Serbia, se petrecŭ lucrurĭ scandalisătóre. Uneltirile contra statului şi nesubordinaţiunile faţă cu autorităţile publice suntŭ la ordinea ḑilei. Şi acéstea nu se întêmplă numai între lucuitorii sêrbĭ din comitatulŭ Szerem, ci au începutŭ deja a se estinde şi în Bacĭca.

In aceste ţinuturĭ propaganda sêrbéscă se face cu totulŭ nepedepsită şi pe faţă, cu cea mai órbă cutezanţă. Locuitorii sêrbĭ ţinêtorĭ de statulŭ unguresců nicĭ nu mai voiescŭ sĕ se considere ca supuşĭ maghiarĭ, ci îşĭ întorcŭ privirea către Serbia, unde sciu că le este patria lorŭ. Ca domnitorŭ alŭ lorŭ nu-lŭ mai consideră pe Franciscŭ Iosifŭ, ci pe Milanŭ, şi nu dela Franciscŭ Iosifŭ, ci dela Milanŭ îşĭ aşteptă mântuirea şi fericirea lorŭ.

Maghiarii aflătorĭ pe acestŭ teritoriu suntŭ espuşĭ la o permanentă persecuţiune. Sêrbii dau o adevĕrată năvală contra a totŭ ce este maghiarŭ, şi în înclinaţiunile lorŭ, ce le au pentru Serbia, respândescŭ ură atâtŭ faţă cu Maghiarii, câtŭ şi faţă cu instituţiunile statului maghiarŭ.

Nu numai Sêrbii se supunŭ superiorităţii lui Milanŭ, ci chiarŭ şi pe Maghiarii carĭ se află printre ei îi constrîngŭ, ca, în loculŭ domnitorului lorŭ legalŭ Francisc Iosif, sĕ pronunţe cu supunere numele regelui sêrbescŭ. Nu numai cei nemulţumiţĭ esercită terorismulŭ sêrbescŭ, ci şi autorităţile judecătorescĭ se punŭ cu totulŭ pe faţă în serviciulŭ propagandei sêrbescĭ.

Acésta nu însémnă nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ, decâtŭ eă la prima ocasiune binevenită ci stau gata a'şĭ oferi serviciile lorŭ regelui Milanŭ, încă chiar şi atuncĭ, când acesta ar voi sĕ priméscă serviciile Sêrbilorŭ din Ungaria în o luptă îndreptată contra Ungariei.

Unde va ajunge óre véḑa Ungariei, décă Sêrbii vorŭ preferi regelui maghiar pe regele Milanŭ, Valachii pe regele Carolŭ, Sasii pe prinţulŭ de Weimar, Slovacii pe Ţarulŭ Muscălescŭ?... Unde va duce acéstă gravitare înafară, décă la unŭ momentŭ bine venitŭ, când va trebui apĕrată întregitatea ţĕrei, Sêrbul, Valahulŭ, Slovaculŭ, Sasulŭ, se vorŭ simţi cu toţii scutiţĭ dela orĭ-ce datorinţă de feliulŭ acesta şi la primulŭ momentŭ de turburare séu se vorŭ ridica contra nóstră, séu décă tocmai nu vorŭ face acésta, nu vorŭ fi însĕ cu noi şi nu vorŭ da peptŭ cu inimicii noştri?

Noi credemŭ, că în astfeliu de împrejurărĭ esterne politice, ce suntŭ peste mĕsură nesigure, ar fi o datorinţă duplă din partea guvernului, ca sĕ aibă în vedere aceste naţionalităţĭ mĕrunte, ce gravitéză înafară, şi séu sĕ le dea câtŭ mai de grabă drumŭ lîberŭ pe calea, pe care au pornitŭ, séu décă e de doritŭ rĕmânerea lorŭ pe teritoriulŭ acestei ţĕrĭ, atuncĭ trebue sĕ le facă sĕ înţelégă, că pentru binefacerile, cu carĭ 'i împărtăşesce statulŭ maghiarŭ, n'au sĕ sărute mâna unorŭ regĭ ca Milanŭ séu a Ţarului muscălescŭ, ci a lui Franciscŭ Iosifŭ...

Pentru ca acésta sĕ fiă aşa, guvernulŭ unguresců trebue sĕ împlânte mânĭ de fierŭ în uneltirile de propagandă sêrbe, săsescĭ séu valache, şi primulŭ cuvêntŭ, primulŭ faptŭ prin care se deschidŭ isvórele uneltirilorŭ contra statului, trebue făcutŭ inofensivŭ cu prima ocasiune.

Astăḑĭ Sêrbulŭ adoréză pe Milanŭ, mâne se va tămâia valahulŭ Carolŭ, Slovacul îşĭ plécă genunchii înaintea Ţarului muscălescŭ şi Colomanŭ Tisza nu se îngrijesce, ca Sêrbulŭ, Slovaculŭ, Valachulŭ séu Sasulŭ până când trăesce pe pămêntulŭ acestei patrii numai unŭ stăpânŭ sĕ recunóscă asupra lorŭ: pe regele maghiarŭ, care-i protege în egalitatea drepturilorŭ lorŭ şi le susţine întregitatea drepturilorŭ în ceea ce privesce starea morală şi materială...

SCIRILE ḐILEI.

Diferitele datorii ale statului unguresců pentru construirea căilorŭ ferate, împreună cu competenţele pentru scutirea de dare a pămêntului, pe care suntŭ construite căile ferate, facŭ 463.134,436 fl. pe anŭ. Interesele şi amortisaţiunea acestui capitalŭ facŭ 35.760,968 fl. Pentru ca capitalulŭ anualŭ de amortisaţiă sĕ fiă pe viitorŭ mai micŭ, Tisza pactéză acum cu familia Rotschild, cam în sensulŭ, ca în loculŭ celorŭ 463 milióne şi câteva mii, pe carĭ statulŭ le datoresce familiei Rotschild, sĕ-i datoréscă de aci înainte d. es. 609 milióne; acéstă sumă însĕ sĕ nu i-o plătéscă statulŭ în 15 orĭ 20 de anĭ, ci în 60—80 anĭ. Interese va plăti statulŭ mai puţinŭ, dér în schimbŭ pentru acésta va spori datoriile. Acéstă lucrare, ḑice „Ellenzek", póte sĕ se numéscă *convertio* în limba artistică financiară, unguresce însĕ însémnă: *contragerea unorŭ noue datorii.*

Şi vorŭ plăti totŭ Valahulŭ, Sasulŭ, Slovaculŭ şi Sêrbulŭ, contra cărora agitéză fóia kossuthistă.

* *
*

Advocaţii din Şiomcuta mare vorŭ da unŭ banchetŭ în onórea Domnului advocatŭ *Iosifŭ Popŭ de Şomcuta mare* la 17 Noemvre 1888. 6 óre după amiaḑŭ, în sala casei pretorialĭ a fostului districtŭ Chiorŭ, din ocasiunea *jubileului de 50 anĭ a advocaturei jubilantelui.* Pentru splendórea şi decórea sĕrbătórei, suntŭ rugate şi damele a lua parte la banchetŭ. Ca óspeţii sĕ pótă fi încuartiraţĭ, suntŭ rugaţĭ a avisa de timpuriu pe D-lŭ Victor Marcŭ, notariulŭ comitetului arangiatorŭ.

Din viéţa jubilantelui servéscă următórea schiţă biografică: Domnulŭ *Iosifŭ Popŭ* a depusŭ censura advocaţială la 17 Noemvre 1838 înaintea Tablei din Mureş-Oşorheiu. Din acestŭ momentŭ, parte ca advocatŭ privatŭ, parte ca protofiscalŭ alŭ fostului Chior, şi ca deputatŭ alesŭ în dieta din Ardealŭ, a funcţionatŭ până în anulŭ 1848. După anii viforoşĭ din 1848 şi 49, până în 1853 s'a retrasŭ din viéţa publică, în anulŭ 1853 însĕ, conformŭ ordinaţiunei patentale, de nou a depusŭ censura advocaţială în limba germană înaintea tribunalului supremŭ c. r. din Sibiiu, şi ca advocatŭ de nou a muncitŭ până în anulŭ 1861. In 1861 jurisdicţiunea Chiorului l'a alesŭ vice-căpitanŭ primarŭ, şi în acestŭ postŭ de frunte, parte cu Vice-căpitanŭ primarŭ şi Preside alŭ tribunalului districtualŭ, parte ca deputatŭ alesŭ în două rêndurĭ şi anume în cicluŭ din anulŭ 1869—1872 ca delegatŭ a funcţionatŭ. In 1873 Majestatea S'a l'a denumitŭ jude la Tabla r. din Budapesta, însĕ acestŭ postŭ splendidŭ, din cause sanitare şi familiare, nu l'a putută primi, şi aşa din anulŭ 1873 de nou până în ḑiua de aḑĭ funcţionéză ca advocatŭ în puterea deplină spirituală şi corporală.

Ii adresămŭ jubilantelui sincerile nóstre felicitărĭ şi'i dorimŭ încă mulţĭ anĭ înainte!

* *
*

Procesulŭ diarului „Romänische Revue" se va pertracta din nou în ḑiua de 22 Noemvre n. înaintea curţii cu juraţĭ din Budapesta.

* *
*

Concertulŭ de binefacere, împreunatŭ cu jocŭ, ce s'a datŭ Sâmbăta trecută în sala Otelului Nr. 1. din partea Reuniunei femeilorŭ romano-catolice din locŭ, a fostŭ bine cercetatŭ. Concertulŭ a reuşitŭ forte bine. Intre concertanţĭ s'a aflatŭ şi d-lŭ profesorŭ de musică *Nicolae Popoviciu,* care împreună cu ceialalţĭ d-nĭ concertanţĭ a fostŭ viu aplaudatŭ de publicŭ, fiindŭ rechiămatŭ de repeţite-orĭ.

* *
*

Din Cohalmŭ se scrie, că în comuna învecinată *Ungra* (Galt), comitatulŭ Târnavei marĭ, a isbucnitŭ o *revoltă din causa comasaţiei.* Anume nu de mult unŭ tinĕrŭ inteligentŭ din acéstă comună, Depner M., fostŭ elevŭ alŭ scólei de agronomiă din Mediaşŭ, care este totodată şi celŭ mai mare proprietarŭ din comună, petiţionă pentru facerea comassărei. Elŭ scia, că poporulŭ din comună se va nĕcăji pentru acésta şi de aceea luă tóte precauţiunile pentru casulŭ, când ar fi atacatŭ. Moşia şi-o dete în arêndă pe mai mulţĭ anĭ şi se hotărî sĕ priméscă o funcţiune de administratorŭ, ce i-se recomandase la o moşiă în România, ér acasă sĕ-şĭ lase unŭ locţiitorŭ cu plenipotenţă, care sĕ-lŭ represente. A aflatŭ necesarŭ totodată sĕ între în înţelegere cu unŭ omŭ cu influinţă din comună, care sĕ-lŭ înscinţeze despre paşii ce suntŭ a se face în causa comassărei, precum şi despre celelalte ce se petrecŭ în satŭ. Astfelŭ s'a întêmplatŭ, că vestea despre cererea comassaţiei s'a lăţitŭ repede în comună. Cu câteva ḑile mai nainte proprietarii agitaţĭ se adunară într'o cârcĭumă, unde au hotărîtŭ, ca pe celŭ ce a cerutŭ comassarea sĕ-lŭ tragă în persónă la rĕspundere şi sĕ-lŭ siléscă a-şĭ retrage cererea. Depner, auḑindŭ despre acésta, fugi repede dela Ungra la Homorodŭ. Poporulŭ din satŭ se duse cu mulţimea la casa lui, ilŭ căutară cu deamĕruntulŭ prin casă şi prin curte şi după ce nu l'au aflatŭ, se lăţi între ei vestea, că Depner a statŭ în înţelegere cu preotulŭ din comună şi că preotulŭ l'ar fi îndemnatŭ pe Depner ca sĕ céră comasaţia. Mulţimea asaltă casa preotului şi-i sfărîmară cu petrii tóte ferestrile dela casă. In ḑiua următóre se trimise o deputaţiune la Homorodŭ, rugându-lŭ pe Depner sĕ-şĭ retragă cererea pentrru comasaţiă. I-au promisŭ că-i vorŭ re'ntórce spesele de până acum, şi că-i vorŭ da proprietatea la unŭ locŭ, unde va voi etc. Depner însĕ li-a rĕspunsŭ, că elŭ scie ce-a făcutŭ şi că binele comunei ilŭ voesce. In cealaltă ḑi Depner se duse în România. Acum domnesce mare iritaţiune între locuitorii din Ungra din causa comassaţiunei şi e temere, ḑicŭ foile unguresci, ca nu cumva sĕ se întêmple acolo turburărĭ ca în Feldióra.

* *
*

Ḑiarele unguresci scriu, că în 6 Noemvre n. c. gendarmeria din *Chezdi-Oşorheiu* a datŭ de urma unei nouĕ *„contrabande de fete."* De multŭ timpŭ, scriu foile unguresci, se continuă în părţile Chezdi-Oşorheiului vênḑarea de ómenĭ; anume fete sĕrace, séu de acelea, „carĭ şi-au urîtŭ viéţa", suntŭ duse în România fără paşaportŭ şi aci apoi suntŭ aplicate séu ca servitóre, séu ca chelnĕriţe. Gendarmeria a prinsŭ acum 3 fete, pe carĭ doi ómenĭ voiau sĕ le trécă pe

---

„Sir, eu credŭ, că acelŭ cavalerŭ îi era Alicei mai multŭ decâtŭ frate, şi ar fi o nebunia din parte-mĭ sĕ cercŭ a'i sterge amintirea din inima ei."

„Nu ḑicŭ, Mylord, că Alice n'ar simţi adêncŭ pierderea lui, dér ea este destulŭ de tinĕră, ca sĕ-lŭ uite şi sĕ caute a'şĭ astupa rana c'o nouă fericire."

„Totŭ una, Sir, împregiurarea acésta îmĭ face planulŭ imposibilŭ, planulŭ ce mai înainte vream sĕ ţi-lŭ recomandŭ."

„Şi anume?"

„Mĕ temŭ, că d-ta îmĭ vei face împutărĭ."

„O, Mylord, sunt prea convinsŭ de nobleţa inimei d-tale."

„Mai întêiu te rogŭ sĕ primescĭ dela mine cutiora acésta dinpreună cu cuprinsulŭ ei."

Dumfort se misca nehotărîtŭ.

„Dup'aceea sĕ iai asupra d-tale inspecţiunea peste averea mea de pămêntŭ câtŭ o veḑĭ. Pentru comoditaţile d-tale mĕ voiu îngriji, ér sarcinele voiu căuta se nu-ţĭ fiă grele... Nu zîmbi, Sir..., n'o facŭ acésta din egoismŭ, căcĭ nu gândescŭ la Alice.... Indată ce d-vóstră vĕ veţĭ eşeḑa aicĭ, voiu călĕtorĭ spre Orientŭ, acésta este o veche dorinţă a mea."

„Oh, Mylord", replică Dumfort, „bunĕtatea d-tale n'are marginĭ."

„Primescĭ aşa-déră?"

„Mylord, eu rĕtăcescŭ prin lume fără avere şi fără norocŭ. In astfelŭ de împregiurărĭ marinimositatea d-tale este o astfelŭ de graţiă pentru mine, încâtŭ nicĭ n'o meritŭ, nicĭ nu'ţĭ potŭ mulţămi pentru ea."

„Nu te gândi la acésta, — ci încă unŭ lucru...."

„Porunciţĭ!"

„Décă Alice va face óre-care oposiţiune, şi décă ea se teme de pasulŭ acesta, d-tale nicĭ chiar atuncĭ nu-ţĭ este iertatŭ a te muta din Manfries."

„Mylord, eu îmĭ iubescŭ fata multŭ mai tare decâtŭ ca sĕ o silescŭ la ceva."

„Bine, Sir, numai atâtŭ am voitŭ sĕ sciu."

„Aşadéră când voescĭ, Mylord, sĕ mĕ aşeḑŭ aicĭ?"

Atêrnă dela d-ta; dorescŭ însĕ ca s'o facĭ câtŭ mai în grabă."

Dumfort se simţia omulŭ celŭ mai fericitŭ, când părăsi castelulŭ din Manfries. In fine totŭ a datŭ elŭ de unŭ omŭ cu inimă bună, care i-a făcutŭ mare bine şi care'i iubesce fata până la nebunia.

Când sosi acasă, nu putea vorbi, ci plângêndŭ se lăsă pe sînulŭ Alicei.

„Ce ţĭ-s'a întêmplatŭ, tată?" întrebă fata spăriată.

„O, nimicŭ, nimicŭ, iubita mea copilă; lacrimile acestea suntŭ lacrimile bucuriei!"

„Ce s'a întêmplatŭ?"

„O, multŭ, forte multŭ, — tu nu scĭ Alice cine e binefăcĕtorulŭ nostru."

„Cine?"

„Lord Oliver Worsfield, care...."

„Care....?"

„Te iubesce."

„Nu se póte, tată", grăi fata îngălbinindŭ, „tu numai glumescĭ!" Nu se póte, aşa-i, că totŭ lucrulŭ e o glumă?"

„Nicĭ-decum, Alice.... Unica dorinţă a lordului e, sĕ-i fi soţiă."

Alice îşĭ astupă faţa cu palmele, ca şi când ar fi cuprinsă de grózâ.

„Şi acum ce ḑicĭ, copila mea? întrebă bĕtrânulŭ apucându'i mânile.

„Tată", replică fata c'o superioritate liniştită, „privesce la mine, din crescetŭ până 'n tălpĭ jălescŭ pe Reginald..."

„Dumneḑeulŭ meu, elŭ nu trăesce!"

„Totŭ una e, tată. Dumneḑeu m'ar blăstĕma décă l'aşŭ uita."

Fi liniştită, copila mea. Lordulŭ e cu multŭ mai nobilŭ, decâtŭ ca sĕ-ţĭ priméscă mâna fără de a-i da inima. Elŭ chiar şi acum mĭ-a făcutŭ celŭ mai mare bine cu cea mai sinceră încredere în mine. M'a chematŭ, ca îngrijitorŭ alŭ bunurilorŭ sale, la Mantries, de unde elŭ se va depărta hotărîtŭ."

„Şi d-ta n'ai primitŭ tată, nu?"

„Atêrnă dela tine, Alice, care va fi sórtea mea mai departe."

„Oh, tată!.... primesce, tată..... tată primesce; d-ta eştĭ bĕtrânŭ, ér în ḑilele bĕtrâneţelorŭ ai lipsă de linişte, de-unŭ locŭ de refugiu. Eu nu facŭ oposiţiă."

„Ce bună eştĭ, copila mea! grăi bĕtrânulŭ sĕrutândŭ fruntea fetei sale, care merse în odaia ei sĕ se culce.

Dér Alice nu pute durmi. Ingenunchiată plângea şi luândŭ fotografia lui Reginald o sĕrută mereu şi c'o adêncă durere şoptia:

„Oh, Reginald, ce fericitŭ eştĭ tu! Odihnescĭ în mormêntŭ şi nu viéţa te persecută. Iartă-mĕ décă-ţĭ turburŭ memoria. Jertfa ce-o facŭ pentru tatălŭ meu e grea şi chinuitóre. Oh, Reginald, tu, care nu simţĭ chinurile vieţii pămêntene dincolo de norĭ şi stele, aştéptă-mĕ! Aşa credŭ că nu vei aştepta multŭ!"

(Va urma.)

furişă peste granițe. „Kolozsvar“ ar afla de lipsă ca autoritățile sĕ procedeze cu rigóre pentru înlăturarea acestorŭ triste stărĭ de lucrurĭ.

* *
*

In urma unei ordinațiunĭ a ministerului de justiţiă, comunele *Craifalĕu, Ormenişulŭ de Câmpiă, Uilacŭ, Chiciudiu, Şopteriu* şi *Visuia*, situate în comitatulŭ Cojocna, dela 1 Ianuarie 1889 se scotŭ din ocolulŭ judecătoriei de cercŭ din Mociu şi se încorporéză la ocolulŭ judecătoriei de cercŭ din Teaca.

* *
*

La *tĕrgulŭ anualŭ* din Noemvre, ţinutŭ în *Sighişóra*, s'au vêndutŭ 1832 de vite; cumpărătorii au fostŭ comercianţĭ streinĭ. Tĕrgulŭ din Octomvre ţinutŭ în *Deva* a fostŭ ceva mai bunŭ ca celŭ din Augustŭ. Părechea de boi s'a vêndutŭ cu 240—350 fl. Cu totulŭ s'au datŭ 1043 de bilete pentru vite şi caĭ.

* *
*

O Ungurŏică din *Oradea-mare*, supĕrându-se pe unŭ fiiu alŭ ei, fiindcă nu voia sĕ mérgă la şcólă, îlŭ bătŭ rĕu şi la urmă îlŭ muşcă de nasŭ, rupêndŭ cu dinţii o bucată din nasulŭ bietului copilŭ. Sĕlbatica mamă e trasă acum în cercetare penală.

* *
*

In *Cluşiu* au arsŭ în nóptea de 9 Noemvre unŭ grajdŭ şi două arii de trieratŭ. In *Berginŭ*, comit. Albei de josŭ, au fostŭ aprinse 6000 căpiţe de fênŭ ale lui Adolf Ionas. Ca incendiatorŭ a fostŭ arestatŭ Michael Göbbel, care stă în nume rĕu.

* *
*

Dela 1 Noemvre, adecă dela numĕrulŭ de Lunĭ, 31 Octomvre, direcţiunea diarului *„Telegrafulŭ“* din *Bucurescĭ*, lăpădândŭ vechiulŭ titlu alŭ diarului, scóte unŭ diarŭ nou, *„Telegrafulŭ românŭ“*, alŭ cărui proprietarŭ şi directorŭ politicŭ este d. *Ionŭ G. Bibicescu.*

Libertatea pressei în Ungaria.

(Fine.)

Décă guvernulŭ a observatŭ până acum faţă cu pressa nóstră naţională principiulŭ toleranţeĭ, pentru că póte n'a datŭ o însemnătate aşa de mare agitaţiunei sale naţionale, atuncĭ a trebuitŭ sĕ védă şi ea ca tótă lumea, că acéstă pressă naţională, precum amŭ amintitŭ deja, a devenitŭ astădĭ unŭ factorŭ politicŭ, cu care trebue sĕ contămŭ. De altă parte însĕ guvernulŭ, în aceeaşĭ mĕsură în care împintenatŭ de propria ideă de statŭ este deja acum împinsŭ a sĕvêrşi opera unificăriĭ naţionale, a trebuitŭ sĕ ajungă la cunoscinţa, că pe câtŭ timpŭ cugetările suntŭ libere, spiritile nu potŭ fi încătuşate, sufletele nu potŭ fi stăpânite. Cu alte cuvinte, în mĕsura în care pretensiunile ideei de statŭ crescŭ şi în care trebue sĕ i se atribue oposiţiunei naţionale o însemnătate mai mare, în aceeaşĭ mĕsură se resimte mai viu şi contrastulŭ ambelorŭ şi uşorŭ póte fi sedusŭ guvernulŭ de-a pune în practică ceva mai aspru puterea discreţionară, de care dispune, spre a pune stavilă puţintelŭ şi acestei oposiţiunĭ diaristice.

Aşa 'mĭ esplicŭ celŭ puţinŭ eu cea mai nouă schimbare de frontŭ tactică a guvernuluĭ faţă cu pressa nóstră naţională. *Dér aicĭ cu greu va puté elŭ sĕ se oprescă.*

Décă deja contradicerea ce esistă între *dreptulŭ în principiu garantatŭ* şi între *dreptulŭ toleratŭ numai în pracsă* alŭ liberei opinionărĭ politice nu s'a pututŭ ignora, atuncĭ cu atâtŭ mai bătătorŭ la ochĭ se presentă acelŭ contrastŭ, ce esistă acuma între *dreptulŭ garantatŭ în principiu* şi între *dreptulŭ ce în praxă nu mai este toleratŭ* alŭ acelei opinionărĭ. Scăluşii ce voiescŭ sĕ îi pună la gura pressei naţionale va avé după tótă probabilitatea unŭ efectŭ contrarŭ şi astfelŭ va constrînge pe guvernŭ a lua mĕsurĭ totŭ mai aspre.

Zace în natura omului, ca elŭ sĕ ţină cu atâtŭ mai tare la dreptulŭ sĕu principiarŭ, cu câtŭ acestŭ dreptŭ se pune în întrebare pe terenulŭ practicŭ şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ acolo, unde se tractéză de interese aşa de marĭ. Este dér forte naturalŭ, că o acţiune înăsprită va trage după sine o reacţiune mai mare şi acésta érăşĭ va aduce cu sine o înăsprire mai mare a principiului de intoleranţă pus acum în practică. Tot aşa de natural însĕ este, că cu câtŭ mai desŭ se va apela la acéstă instituţiune a juriului, *cu atâtŭ mai greu va fi de a-i conserva aparinţa unei garanţii constituţionale a libertăţei pressei.*

Pe lângă acésta, acestŭ feliu de coramisare a pressei, care se baséză pe memoratulŭ contrastŭ a libertăţii de pressă în principiu garantată, dér în praxă ne mai tolerată, are faţă cu ambele părţĭ ceva odiosŭ, ce ar trebui sĕ se delăture în interesulŭ amêndurora. *Căcĭ orĭ şi cum nu merge sĕ fiă trasă la rĕspundere pressa pentru încrederea ce-o are în dreptulŭ sĕu constituţională.* Décă guvernulŭ e de părere, că oposiţiunea naţională nu se póte împăca nicidecum cu realisarea acestei idei de statŭ, precum de faptŭ şi este, atuncĭ sĕ suspendeze acestŭ dreptŭ constituţionalŭ, celŭ puţinŭ pentru o parte a poporaţiunei şi sĕ interdică simplu orĭce oposiţiune naţională. In numele raţiunei de statŭ o póte face şi acésta şi atuncĭ va scĭ celŭ puţinŭ fiecare cum stă. Probabilŭ că şi atuncĭ se vorŭ afla bărbaţĭ, carĭ cu tóte aceste vorŭ păstra curagiulŭ convicţiunilorŭ lorŭ, dér — atuncĭ numai *lorŭ singurŭ* le încuibă şi *întréga rĕspundere.* Décă dér deja din acestŭ punctŭ de vedere nu se póte admite acéstă *lipsă de sinceritate*, se mai adauge încă şi rĕulŭ, că acéstă lipsă este esplicată de opiniunea publică ca o slăbiciune a puterei de statŭ, care se vede constrînsă de a-o rupe de faptŭ cu principiulŭ libertăţiĭ de pressă, dér se sfiesce de a mărturisi acésta şi pe faţă. O putere discreţionară însĕ, care se sfiesce de propria ei umbră, îşĭ greşesce efectulŭ — *ea nu impune.* Vedemŭ dér că guvernulŭ nu se póte opri aicĭ, la jumĕtatea drumului; din contră, totulŭ îlŭ împinge de a merge totŭ mai departe pe acestŭ preţipişŭ. Contrastulŭ dintre *principiu* şi *praxă* dintre *aparenţă* şi *realitate*, trebue sĕ fiă învinsŭ mai curêndŭ séu mai târdiu şi puterea de statŭ este pusă înaintea alternativei: séu *de a-o rupe şi pe faţă cu principiulŭ libertăţii, séu de a renunţa la propria ideă de statŭ greşită.*

Vedemŭ şi aicĭ érăşĭ, cum acéstă ideă de statŭ în desvoltarea sa propriă îşĭ manifestéză totŭ mai pronunţatŭ contrastulŭ sĕu principiarŭ faţă cu interesele de viéţă naţionale ale maiorităţii poporaţiunei şi faţă cu principiile libertăţii, în puncte totŭ mai numĕróse; prin acésta *elŭ însuşĭ documentéză nestatornicia şi slăbiciunea sa interióră, şi-şĭ pronunţă însuşĭ verdictulŭ.*

Inainte cu mai mulţĭ anĭ am disŭ cu privire la acéstă ideă de statŭ, cu ocasiunea când mi s'a oferitŭ o candidatură de deputatŭ dietalŭ, între altele: Logica argumentelorŭ este acuma neputinciósă. Ceea ce însĕ nu póte efectui logica argumentelorŭ, aceea şi-o dobêndesce cu sila de regulă cu atâtŭ mai neesorabilŭ *logica faptelorŭ*. Logica argumentelorŭ nicĭ astădĭ încă nu ar puté convinge pe aderenţii acestei idei de statŭ despre nestatornicia şi slăbiciunea ei interióră, vedemŭ însĕ că logica faptelorŭ îşĭ face datoria în modŭ cu atâtŭ mai neesorabilŭ. Şi privindŭ lucrulŭ din acestŭ punctŭ de vedere, trebue sĕ mărturisescŭ sincerŭ, — că orĭ câtŭ de peinibilŭ trebue sĕ mĕ atingă acéstă luptă naţională nefructiferă şi provocată în modŭ artificialŭ, şi în specialŭ o luptă între acele două popóre, carĭ sunŭ avisate unele la altele prin interesele lorŭ de esistenţă — eu totuşĭ, séu, mai bine disŭ, tocmai de aceea salutŭ simptomulŭ acesta celŭ mai nou de tendenţe retrograde ca unŭ *pasŭ făcutŭ înainte*, căcĭ: prin rĕtăcire duce drumulŭ — la libertate!

Căpêlna, în Octomvre 1888.

Alexandru Mocsonyi.

Vinarsŭ séu rachiu.

(Prelegere publică a mediculuĭ Petru Argintariu. Din cartea „Merinde dela şcólă“, de Dr. *Georgiu Popa.*)

(Fine.)

La prune şi la alte póme observŭ, că uscate, ca nutrimentŭ, alesŭ în dile de postŭ, ne vorŭ face serviciu bunŭ, ce nu ni-lŭ potŭ da în formă de vinarsŭ. Părinţii noştri cunosceau multe modurĭ, în carĭ întrebuinţau prunile, şi ni le conservau gustuóse. Noi amŭ uitatŭ acele modurĭ, mare parte; de când cu vinarsulŭ, tóte se ducŭ la căldare. Sĕ nu perdemŭ din vedere, că prunile suntŭ forte cercate, şi ca articolŭ de neguţătoriă, uscate, corĕspundŭ la transportabilitate şi la celelalte recerinţe ale comerciului. Din acéstă consideraţiune a disŭ unŭ Americanŭ, că décă la dênşii, în America de nordŭ, s'ar puté produce prune ca în Germania, atuncĭ Americanii, cu spiritulŭ lorŭ de întreprindere, arŭ copleşi tóte piaţele din lume vêndêndŭ prune. Prunile nóstre întrecŭ pe ale Germanilorŭ, suntŭ mai bune, de ce óre sĕ nu învĕţămŭ spiritŭ de întreprindere dela Americanĭ? In adinsŭ vĕ recomêndŭ mierea de prune (picmezŭ, licuarŭ, séu cum se mai dice). O zamă de acéstă miere, cu pâne dumicată, dér alesŭ cu mămăligă, e mâncare sănĕtósă şi de gustŭ forte bunŭ. Intrece celelalte zame de póme; şi e naturalŭ sĕ fiă superióră, pentru esenţa ce conţine. Am introdus'o în familiă, mai vêrtosŭ din considerare la băeţĭ, diminéţa Miercurĭ şi Vinerĭ, când nu capĕtă lapte, fiindŭ postŭ. Abia aşteptă di de postŭ, şi mĭ-e dragŭ sĕ-i vĕdŭ cum mănâncă. (Sĕ trăéscă!) Mulţămimŭ frumosŭ. Le voiu spune.

Mai dorescŭ se vĕ arătŭ în fine scopulŭ disertaţiunei de astădĭ. Cunoscŭ proverbiulŭ ce dice, că viţa de viă are trei strugurĭ: unulŭ alŭ sănĕtăţii, altulŭ alŭ veseliei, şi alŭ treilea este alŭ turburării. Nu desaprobŭ, décă omulŭ bĕtrânŭ, în etate mai înaintată, simţindŭ lipsă, bé unŭ picŭ de vinŭ. Nu desaprobŭ nicĭ veselia; din când în când nu strică, numai nu fiă regulată séu continuă, nunţile nu marĭ şi ospeţele nu lungĭ. Ceea ce combatŭ, este strugurulŭ alŭ treilea, turburarea. Şi fiindŭ-că acéstă turburare provine mai alesŭ din vinarsŭ, decĭ am socotitŭ, că lupta nóstră s'o îndreptămŭ, în ordinea primă, contra vinarsului. Causa e urgintă, daţĭ sĕ ne prindemŭ de lucru, sĕ înfiinţămŭ o ripăriă tare şi înaltă, până nu ajungŭ la noi valurile acelorŭ desastre, carĭ — pe cum aţĭ auditŭ — au inundatŭ ţĕrĭ. Daţĭ, sĕ ne apĕrămŭ şi vomŭ avé éră în comună ómenĭ mai bĕtrânĭ, tinerĭ mai voioşĭ, bărbaţĭ mai de energiă. Ripăria ne va fi : o *reuniune de temperanţă*. A pregăti calea pentru acea reuniune — fŭ *scopulŭ disertaţiunei mele!*“ (Vomŭ face! Sĕ trăéscă! Toţĭ sĕ perondară, preotulŭ, învĕţătorii şi cine numai ajungea, a strînge mâna cu domnulŭ medicŭ, a-lŭ felicita pentru frumosulŭ discursŭ şi a-i mulţămi, promiţêndŭ că vorŭ înfiinţa reuniunea).

Domnişóra învĕţătóre a instruatŭ pe eleva sa, *Angelina Bobianŭ*, sĕ declame astădĭ „Doi cumnaţĭ“, naraţiune de Antoniu Panŭ. După ce se aşedară vivatele pentru medicŭ, Angelina păşi modestă şi seriósă la mijlocŭ de sală, şi curagiată de primirea ce 'i se făcŭ, declamă rarŭ, cu simţŭ şi cu accentŭ corectŭ:

Doi cumnaţĭ.

Unŭ Grecŭ óre-care, din sate plugarŭ,
Plecă şi se duse, cu alŭ sĕu măgarŭ,
Până la o rudă, ce-i era cumnatŭ,
Şi avea şederea departe'n altŭ satŭ.
L'a primitŭ cumnatulŭ, cum'i s'a cădutŭ,
Şi séra la cină cu elŭ a şedutŭ.
Cu vorbe, cu glume, totŭ s'a îndemnatŭ,
A datŭ cu paharulŭ pân' s'a îmbĕtatŭ.
Culcându-se astfeliu, şi durmindŭ ceva,
A doua di capulŭ, grozavŭ, ce'i urla!
Şi-lŭ credea mai mare de cum era'ntêiu
Şi-lŭ trăgea sĕ-lŭ pună ér pe căpĕtêiu,
Nĕcăjitŭ, se scólă, dór s'a rĕsbuna,
Vrêndŭ şi dobitoculŭ a şi-lŭ adăpa.
Şi décă se duse în satŭ la pĕrĕu,
Fluera din buze, sĕ mai bé mereu.
Insĕ dobitoculŭ, décă a beutŭ,
Capulŭ şi-lŭ ridică şi'n locŭ a stătutŭ
Decĭ vĕdêndŭ ţĕranulŭ alŭ sĕu dobitocŭ,
Că la fluerare nu mai bé de locŭ,
Dise (clătindŭ capulŭ): Hai, dobitocŭ, hai!
Tu mai multă minte decâtŭ mine ai.
De făceamŭ aséră ca tine şi eu
Nu era sĕ-mĭ fiă astădĭ aşa greu!

Efectulŭ declamaţiunei a fostŭ bunŭ. Dela începutŭ şi până la sfêrşitŭ toţĭ l'au însoţitŭ cu ilaritate pe cumnatulŭ păcălitŭ. Din când în când declamatórea căuta sĕ mai păuseze, până sĕ se aline ilaritatea. A căpĕtatŭ aplause multe, când se închină şi sĕ retrase mulţămindŭ graţiosŭ.

Solenitatea ni-a încheiat'o corulŭ plugarilorŭ, cu cântarea poporală:

Décă n'ar fi birtŭ în satŭ,
Nu mĭ-ar fi sumanulŭ spartŭ...

Literatură.

Lumina pentru toţĭ, revistă ilustrată de enciclopediă şi de pedagogiă; apare în Bucurescĭ (Calea Moşilorŭ Nr. 138) de 2 orĭ pe lună în câte 32 pag. 8^0 şi costă pe $^1/_2$ anŭ 6 lei. Directorŭ *Eniu D. Bălteanŭ.* Cuprinsulŭ n-rului 7 şi 8 dela 1—30 Septemvre conţine:

Justificarea întârdierei, de Direcţiă. Sentinţe şi părerĭ pedagogice, adunate de E. B. Transformismulŭ, de D. Ionescu. Mişcarea pedagogică din străinătate. Poesii poporale, de Ionŭ Cardea. Metodŭ, Modŭ, Procedură şi Formă în Pedagogiă, de E. B. Schiţe din Istoria Pedagogiei, de Ionŭ Russu. Studii asupra literaturei poporului, de Dobre Stefănescu. Mişcarea pedagogică din România şi ţĕrile române. Incercare critică asupra lui Mihnea alŭ III-lea şi timpulŭ sĕu, de Constantinŭ Crişianŭ. Pedagogia séu teoria educaţiunei, a metódelorŭ şi a disciplinei, precum şi probe de lecţiunĭ modelŭ pentru aplicarea metódelorŭ la predarea studiilorŭ, de E. B. — Bibliografiă.

Logodnă. D-lŭ Teodorŭ Gănescu şi D-şóra Zoe C. Conţescu, fidanţaţĭ.

Bucurescĭ, 23 Octomvre 1888.

Felicitările nóstre!

DIVERSE.

Cele mai marĭ oraşe ale Germaniei. După o statistică mai nouă, cele mai de frunte oraşe ale imperiului germanŭ, classificate după numĕrulŭ locuitorilorŭ, suntŭ cele următóre: 1. Berlinŭ 1.415.000 l.; 2. Hamburg 498.000 l.; 3. Breslau 313.500 l.; 4. München 278.300 l.; 5. Drezda 259.000 l.; 6. Lipsca 181.400 l.; 7. Magdeburg 171.100 l.; 8 Köln 170.000 l.; 9. Frankfurt de Maina 163.700 l.; 10 Königsberg 156.500 l.; 11. Hannovera 148.600 l.; 12. Düsseldorf 125.400 l.; 13. Nürnberga 122.900 l.; 14 Brema 121.500 l.; 15. Chemnitz 119.000 l.; 16 Danzig 118.000 l.; 17. Stuttgart 117.900 l.; 18. Strassburg 115.900 l.; 19. Elberfeld 113.200 l.; 20. Altona 111.800 l.; 21. Barmen 106.800 l.; 22. Stettin 103.600 l.; 23. Aachen 101.000 l.; 24. Krefeld 98.700 l.; 25. Braunschweig 90.500 l.; 26. Helle 87.500 l.; 27. Dormund 83.600 locuitorĭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 11 Noemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.37	Vênd.	9.40
Argintŭ românescŭ .	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.63	„	9.66
Lire turcescĭ . . .	„	10.92	„	10.95
Imperialĭ	„	9.92	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5·74
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	126.—	„	127.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.¼
Renta de hârtiă 5%	92.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	123.50
Renta de hârtiă austriacă	82.05
Renta de argintŭ austriacă	82.65
Renta de aurŭ austriacă	109 85
Losurĭ din 1860	139.75
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	877.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	301.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. .	307.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.65½
Mărcĭ 100 împ. germane	59.77½
Londra 10 Livres sterlinge	121.70

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ